

ملا نصر الدین

№7 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДДИНЪ

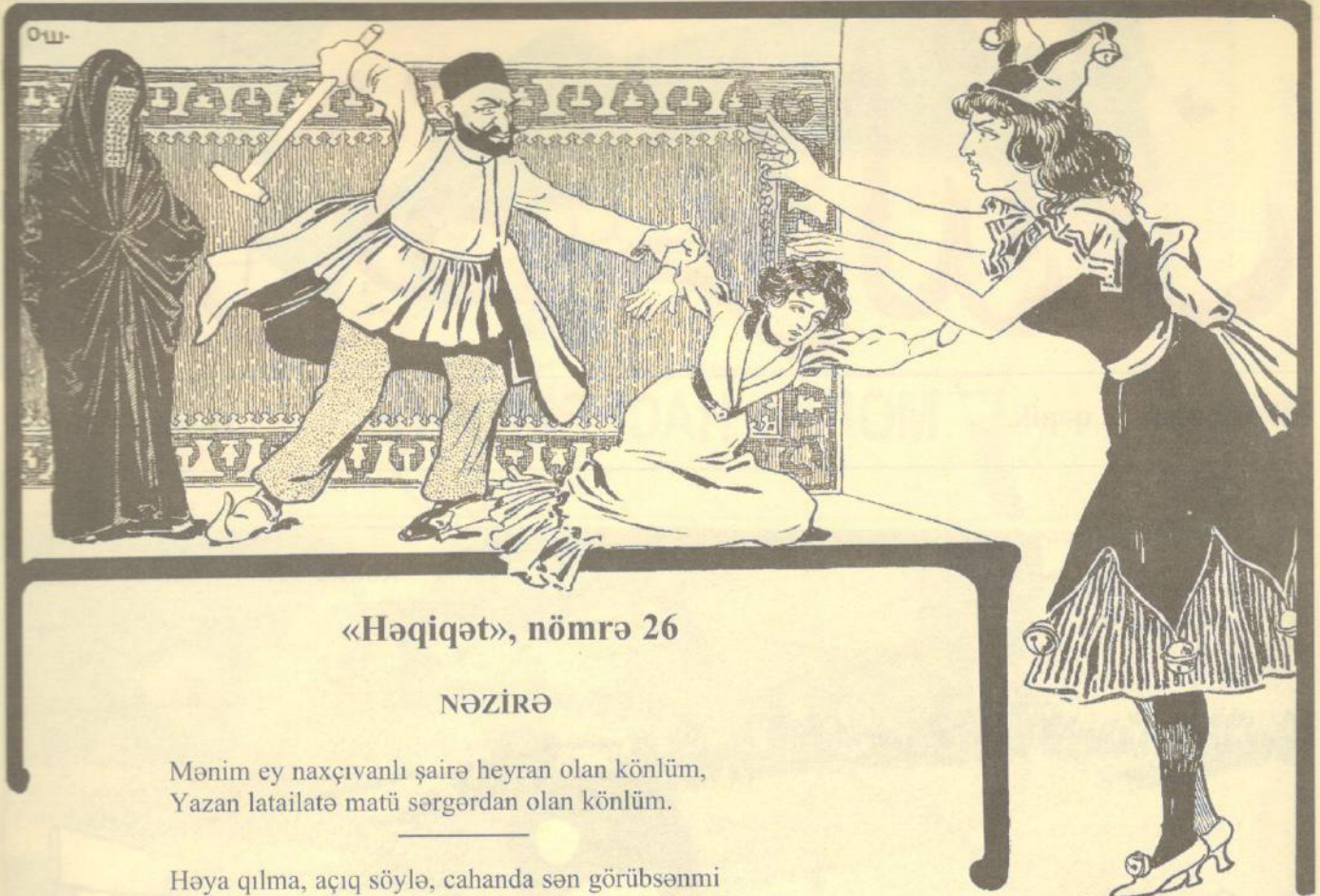
Цена 12 к. № 7

Rəhim xanın Rusiyaya səfəri

Hər kəs ki, istəyir hörmət və şöhrət qazansın,
mənim tək öz əliylə min baş kəssin.

Litoq. S.Bixova

«Həqiqət», nömrə 26

NƏZİRƏ

Mənim ey naxçıvanlı şairə heyran olan könlüm,
Yazan latailatə matü sərgərdan olan könlüm.

Həya qılma, açıq söylə, cahanda sən görübsənmi
Həmi şair, həmi molla, həmi şeytan olan, könlüm?

O cür şair çıxar minbərdə hər il xəlqi süng eylər,
Genə şərm eyləməz, söylər, mənim giryan olan könlüm.

Rəvadır gör desə: ey tutmayan bir məsləki-qaim
Olub aludə dünya malına xulğan olan könlüm.

Münəzzəh adəmiyyətdən, mübərta hüsni-sirətdən,
Kəlami ləğv, qövlü hərzəvü hədyan olan könlüm.

Danosbazlıqda, xəlqi tovlayıb hər şəklə düşməkdə,
Təqəllübdə, qərəzde heyrətə şayan olan könlüm.

Orucluqda, məhərrəmdə salan xəz xirqə duşinə,
O aylardan sora hərrac edib uryan olan könlüm.

Danan «Tazə həyat»ın, «İttifaq»ın pulların sovsem,
Yazıq «Zənbur»un üstə arizi-divan olan könlüm.

Əgər ölsən də, söz yox kim, «O taylı» səndən əl çəkməz,
Yazar, tənqid edər hər felini insan olan könlüm.

HƏNA

Əlbəttə, dünya və aləm dağılacaq və quyruqlu ulduz bir günləri genə toqquşub məxluqatı puç edəcək.

A qardaşlar, siz Allah, bir qulaq verin, görün doğru deyirəm, ya yox.

Hənani ki, Allaha şükür, eşidibsiniz, bilirsiniz ki, necə müqəddəs bir şeydir, müsəlmançılığın şərtlərindəndir və fəziləti nə qədərdir. Həzrəti-Sadiq əleyhissəlam fərmud ki, hər kəs öz sər ta pa həna bəmaləd, fəqiri və pərişani öz u bər tərəf şəvəd. Hər kəs bu sözlərə inanmayı, açsın «Hülyətül-müttəqin» kitabını və on birinci fəslə oxusun və görsün ki, həna tərifi və imamlardan və peyğəmbərlərdən nə qədər hədislər nəql olunub.

Bunların hamısını görə-görə və bilə-bilə Bakının eşşəkçiləri və ovcuları gör nə qayırlar. Bu məlunlar hənani alıb öz saqqallarına yaxmaqdan, yaxırlar eşşəklərin yalına və quyruğuna və itlərin başına və bu səbəbdən Bakıda həna bu dərəcədə bahalanıb ki, kasıb müsəlmanlar dəxi alıb öz müqəddəs saqqallarına yaxa bilmirlər. Və sifətdən düşüb yəhudi və erməni qocalarına oxşayırlar.

Əlbəttə, dəxi bundan sora xeyir və bərəkət götürüləcək. A kişi, belə də bihəyalıq olar? Həna ilə zarafat olar?

NƏCASƏT

Axtılı Hacı Əbdürrohman əfəndi «Əsasüddin və iman» adında bir kitab yazıb, «Səda»nın «Bir nəfər»i bu kitabı açıb görsün ki, bu fəzilətli iqtisad və siyasət məsələlərini necə şərh etmiş. Və kitabı açan kimi «Bir nəfər»in gözüne «Babül-hədis və fəslün fi adabil-xələ və babül-qüsl və babül heyz» sözləri sataşib. Biçarə utandığından kitabı büküb qoyub kənara.

Hacı Əbdürrohman əfəndi kimdir?

Heç bir kəs! Bir naməlum molla.

Amma Fazili-Məclisi kimdir?

Neçə milyon məşədi və hacıların Allahı. Və mən həmişə Fazili-Məclisinin kitabını açan kimi «adabi-cima» səhifələrini görən kimi xəcalət çəkib, xəlvətcə kitabı gizlətməşəm ki, həyalı adamların gözüne sataşmasın.

Bu, Fazili-Məclisi.

Dəxi kimdir neçə milyon uzunqulaqların Allahı? Hacı Mirzə Məhəmməd həsən Şirazi. Ağanın «Məcməül-məsail» kitabını insan oxuyub utanmasa, əlbəttə, bihəyadır.

Odur ki, mənim qoca anam küçəyə çıxıb qonşu evinə getmək istəyəndə mən həmişə yalvarıram ki, «ay ana, sən Allah, elə bir yol ilə get ki, rastına müsəlman kişisi, ya müsəlman uşağı çıxmasın. Çünki Fazili-Məclisi və Məhəmməd həsən Şirazin kitabları camaatımızı biabır eləyib və bu ağaların bərəkətindəndir ki, mən dünyada müsəlmanlardan biədəb millət yer üzündə nişan verə bilmirəm.

Budur «babün-nəcasət». Vilayətimiz, küçələrimiz, həyatımız və uşaqlarımız «babün-nəcasət» ilə nəcisləniliblər.

Və çünki pak edən şeylərin biri də oddur, bu yuxarıda ad verdiyimiz vəərəqləri yandırmasaq, nəcisi rədd edə bilməyəcəyik. Çarəsi oddur.

Bəli, mötləbdən uzaq düşdük. Petrovskidə Molla Qivam axundu şəhərdən qovalamaqdan söz düşmüşdü. Bəli, zəmani ki, bu zəhrimar qəzetə və jurnallar başladı yer üzünə dağılmağa, Allah-taaladan Nuh peyğəmbərə vəhy oldu ki, gəmisini hazırla və tək bir cə Məşədi Əbdülbaqi Ələkbərovdan savayı cəmi mömin bəndələri götürsün gəmiyə. Səbəbi də bu idi ki, Allahın yolundan çıxan Məşədi Əbdülbaqi razı olmamışdı ki, dörd yüz on manat verilsin boynu yoğun Molla Qivama...

Xülasə, ravi belə rəvayət edir ki... (Mabədi var.)

Molla Nəsrəddin

ƏMİR

Qovvətəm badə, qovvətəm yarəst,
Xanra in do əmr dər karəst.
Eyşe-xan mişəvəd be əmrudə-xub,
Əmrud-xub nist, mordarəst.
Ey ke, quyi məbin surətə-xub,
Qeyməte in soxən do dinarəst.
Bəççəhaye-təmame-Torkestan
Nəzde-mən hazerəsto təyyarəst.
Nə şənid gər əmiri söhbətə-yar,
Çe əmirəst, mərde-bikarəst.
Dəst əz mən bedar, ey Molla
Ke mərə paye-dil gereftarəst.
Pişe mən badə bər bərəm sadə
Dərde-mən, ey fəqir, besyarəst.
Bər mənə-məst çənd tənə zəni
Molla Nəsrəddin, in çe azarəst?
Məsləkət eyne-mərdəm azarəst.
Zin qəzet comleye xəlq bizarəst.
Mən neyəm Məmdəli, nə usta Həmid,
Hər do inşan həpənde biarəst.
Mən Əhəd xan əmirə-tenraləm,
Ləşkərəm bəççəha xalidarəst
Əzrəvanivo təbe Xortdan bəy
Mostəbidan təmam zenharəst.

KƏNDLİLƏRİN MƏİŞƏTİNDƏN

(51-ci nömrədən mabəd)

Rəhmətlik babam «Sarımsaqlı» kəndindən söhbət açıb nəql eylərdi ki, bir əlli on bir il bundan irəli bizim bu kənd bir yaxşı abad kənd idi. Və yaxşı keçmiş və gələcəyi bilən öz camaatının və övladlarının gələcək dərdlərini çəkən kişilər var idi. Səxavətli, mərhəmətli, istiqanlı, rəhmdil və dünya malına bənd olmayan adamlar idilər. Günlərin bir günü kəndimizə bir molla gəlib çıxdı, özü

Rotter

– A canım, ağacı kosmo, vallah, yıxılanda öz başına düşöcek.

(Maarif ağacı vo müstobidlor)

də İran əhli və mərsiyəxan idi, məhərrəmlikdə bizə mərsiyəxanlıq eləməyə gəlmişdi. Kəndimizin ağsaqqallarından biri bu mollaı evinə qonaq apardı. O günü və o gecəni mollaya yaxşı hörmət, ikram, plov, çay, ilıq yumurta, filan qonaqlıq elədi və gecə də nümunədən ötrü... bir az mərsiyə oxudu. Bəyəndik, gecə orada yatdı, elə ki, sabah oldu, biçarə ev sahibi baxdı gördü ki, cibində altmış manat pul yoxdur. Yazıq kişi başladı pulları gəzməyə. Nə qədər bu yana, o yana axtarırsa da, pullar tapılmadı. Dəxi güman eləmir ki, nəzəbillah molla oğurluq elər.

Bəli, pul tapılmadı, amma bu tərəfdən molla əla-ayağa düşüb bir rahi-giriz gəzirdi ki, qaçıb pulları bir yana çıxarda bilsin. Xülasə bir hiylə ilə evdən əkilir... Babam sözünü bu məqama yetirəndə mən hirsli-hirsli baxdım babamın üzünə və dedim: Baba! Bu necə sözdür, sən utanmayıb, mollaın haqqında deyirsən? Məgər sən müsəlman deyilsən? Nəzəbillah, mollaın da eybini açıb qeybətini eləmək olar? Səni müsəlmançılıqdan çıxardılar! Bu nə böhtandır? Rəhmətlik kişi gülümsünüb dedi: – Oğul, sarsaqalama, mən yalan danışmaram, hər-gah sözmə inanmırsan, bir get Gəncə şəhərinə, gör bir molla qazilikdən ötrü neçə yüz manat rüşvət verir. Bircə gör ki, xalqın əqlini oğurlamaqdan ötrü (hərçənd ki, ağıl yoxdur) bir molla toy məclisində özü otura-otura «toyda nə üçün tar, qaval və xanəndə var?» – deyib bir hacını təhqir edir və toy sahibi ilə əl-ələ qalxır və və və qalan söhbəti gələn həftə.

(Mabədi yoxdur.)

Məşədi Sijimqulu

QATMAQARIŞIQ

Bilmirəm, söhbəti haradan başlayım. Deyirlər ki, Gədəbəy mədəninə Şeyx Cəlil adında bir mərsiyəxan dünyada bir biclik qalmayıb ki, biçarə həmsəhrilərin başına gətirməmiş olsun. Bilmirəm nədənsə yaxşı mollalar yadıma düşəndə həmişə İrəvan qazisi Molla Məhəmmədbağır ağa yadıma düşür. Bir gün var idi, bir gün yox idi, bəli, məscid mövqəfatını vəqf edənlərin varisləri ilə dilbir olmaq və rüşvət alıb vəsiyyətnamələri gizlədib müddətini fəvtə vermək ki, dəxi iş keçməsinlər, xülasə, məscidə girib oğurluq eləmək, nə eybi var, bunlar ötüşər, ancaq bu dinsiz Molla Nəsrəddin hələ bilmirəm niyə bizim qazimizə sataşır.

Məzə orasındadır ki, qazi cənabları bu işləri görəndən sora genə təşəxxüs ilə müsəlman camaatının içindən keçib gedəndə halına bircə zərrəcə də təyir vermir. Çünki bilir ki, İrəvanda hər nə eləsən keçib gedər. Amma gündə bir gəlib dostlarından soruşur ki, «görəsən mənə «padsud» verməzlər ki?»

Yəni kaş məndən hökumət məscidin zərərinə almınsın. Ondan sora dəxi mən heç bir şeydən qorxmuram.

Bu İrəvan, o da Gədəbəy. Gədəbəydə genə bircə nəfər tapıldı ki, Şeyx Cəlildən Molla Nəsrəddinə şikayət yazdı. Amma irəvanlılar üçün təfavütü yoxdur. Gədəbəy dedim, bir əhvalat yadıma düşdü: Məhərrəmlikdə burada təziyə məclisində Hacı Əsədbaladan küsüb, qoyub gedib evinə. Sora camaat növhə deyə-deyə və sinə vura-vura hacını yalvarıb-yaxarıb genə gətiriblər məscidə. Qərək, Allah rast saldı ki, hacı genə təşrif gətirdi. Yoxsa yazıq gədəbəylilərin yası ikiqat olacaq idi. Necə ki, Təbrizdə bu il iki aşura olub: biri məhərrəmin onunda, biri də on səkkizində, yəni Molla Nəsrəddinin nömrəsi Təbrizə çatanda, çünki haman nömrədə Əncümənin Bittili sədrinə və üzvlərinə sataşmışdıq.

Allah axırını xeyir eləsin.

«Dəli»

ÇARƏ

Çarə, çarə, çarə, aman günüdür bir çarə, İranın pul-suzluğuna bir çarə.

Cavab:

Qadın alım, niyə ürəyini sıxırsan ki? Bu nə bir çətin şeydir ki? İrəvanda hər nə qədər dəmir mədəni var, tez işə salıb işləsinlər ki, məhərrəmlikdə zəncirvuranların zəncir dəmiri xaricdən gəlməsin və Həştərxanda Müzəffəriyyə məktəbində uşaqlara zəncir vurmaq təlimini verəndə rusların murdar zəncirini almağa məcbur olmasınlar.

Çarə, çarə, çarə, aman günüdür bir çarə, mən nə edim ki, məsciddə ya Əncüməndə nitq söyləyəndə sözü-mün təsiri olsun?

Aman günüdür mənə bir çarə.

Cavab:

Başına dönüm, heç darıxma, bundan asan bir iş yoxdur. Lazımdır ki, tumanbağın elə uzun olsun ki, Təbrizdə Şeyx Səlim kimi Əncümənə ya məscidə daxil olanda tumanbağın səndən qabaq atılıb düşsün.

O vədə sən olarsan məşhur vaiz.

Çarə, çarə, a molla əmi, aman günüdür mənə bir çarə. İstəyirəm Bakıda mənə şəhər idarəsinə üzv seçsinlər, nə çarə edim ki, mən də seçilim? Aman günüdür mənə bir çarə.

Cavab:

O gözlərinə Molla əmi qurban olsun, niyə qüssə eləyirsən, bundan asan ki, bir iş yoxdur.

Bunun çarəsi budur ki, cibində pulun olsun, lakin peysərinin gönü nə qədər qalın olur olsun, genə səni seçəcəklər.

Çarə, çarə, çarə, ay Molla əmi, bəmən çarə, bəmən çarə. Ax, dad, fəryad, mən nə çarə edim ki, Tehrandə nəyibüssəltənə olum?

Aman günüdür, a Molla dayı, mənə bir çarə.

Cavab:

Əzizim, nahaq yerə təşviş edirsən, mən sənə bir yol göstərim, əgər fayda verməsə «Aşqabad müqəddəsləri»nin vəbalı İrəvan müqəddəslərinin boynuna olsun.

Bunun çarəsi budur ki, əcnəbi səfərtəxanalarına bir şipyonluq yolu aç və biçarə vətənin sirlərini apar ver düşmənlərə.

Bundan yaxşı vasitə mən tapa bilmərəm.

(Mabədi var.)

Hərdəmxəyal

KEÇƏN İLİN ATÇOTU

1) Keçən il, əlhəmdülillah, Qafqaz həbsxanaları vücuti-möhtərəmlər ilə ləbaləb dolub xarici millət üçün heç bir azadə vakansiya qalmadı.

2) Camaati-müslimin, himmət babətindən olaraq, qətnamə ilə hər kənddən 2-3 nəfər yetimləri naxır və buzov akademiylarına göndərilib, axırda onlara hər biri bir çanaq toyuq dəni hədiyyə elədilər.

3) Diş, baş, göz və qeyri ağrıların dəfi üçün yaş yetirmiş və dünya görmüş qoca ağaclara əvvəl-axır 352748 cırıq-cındır bağlandı.

4) Yanvarın ibtidasından 31 dekabra kimi hər həftə cümə günləri 7516 nəfər ana-bacılarımız hər biri bir badya aş ilə millətimizin ehyasına çalışan mücahid məhbuslarımızı ziyarət etməyə təşrif buyurdular.

5) Möhtərəm analarımızın övladlarına verdikləri tərbiyədən dolayı 17393 nəfər məsum uşaqların burnunda çöp qalıb, bu cümlədən 8314 uşağın çöpu üfürülüb qalanlarınınkı tək səbir gəldiyindən gələsi ilə qaldı.

6) Gələcəkdə fəxr edəcəyimiz millət balalarının mühafizəsi üçün 24593 bədnəzər duası yazılıb, onların çiyinlərinə dəxi 36649 ədəd itmuncuğu tikildi.

7) Cənab cindarlarımız xəstələrin şəfası üçün 61351 sürxbad oxuyub, 319 arşın göy qədək yandırılıb, 9327 çardaqda başı-ayağı bağlı qarğı-qamış həbs ediblər və bunlardan əlavə 465 ədəd qara qoçun ətini yeyib gəmiqlərini dəfn ediblər və

8) Mərhumani-millətin günahlarının məğfirəti üçün təziyələr də biri bir abbasıdan bisavad adamlar tərəfindən 123 ədəd saxta və səhv cüz oxunub, 3528 yerdə möhtərəm mollalarımız boğça-boğça oynadılar.

Sofi Zənbil

BAİS

Bais, evin dağılsın!

Əlbəttə ki, dünyada pislik yerdə qalmaz, əlbəttə, zalımlar cəzalarını çəkəcəklər. Uşaqılıqda qonşumuz Fatma xaladan bir belə qarğış hər gün eşidirdim, deyər-di ki: «bais, evin dağılsın!».

Nuxu naçalniki Məhəmməd ağanın evi, yəqin ki, bir gündə dağılacaq. A qardaş, naçalniksən, başını sal aşağı, qeyri naçalniklər kimi səhər dur get divanxanaya, kağızlara qol çək, saat birdə çıxart saati bax və şaşkən

bucaqdan götür, partupesini keçirt çiyinlərinin altına, çıx, qoy get evinə.

Yoxsa bu nədir başlamısan ki, «mən gərək oğurları və quldurları çörəkdən salam». Vallah, baskarlıq yaxşı şey deyil, vallah, Fatma xalanın qarğışından qorx və bu işləri səhl sayma. Bu qədr sənə barəndə verilən danoslar, bu qədr şipyonluqlar hamısı öz tutduğun əməllərin nəticəsidir.

Yoxsa bu işlər zarafat deyil, hər birinin bir səbəbi var. Və bir də bunu nəzərə al ki, sən müsəlman içinə düşmüşsən, gərək öz baxtından küsəsən.

Circırma

POÇTA QUTUSU

Bakıda «Bikar»a: Əgər bikarsan, get mərsiyəxan ol, yoxsa bu cür məşğələlərdən sənə bir mənfəət ola bilməz.

İrəvanda «Bir şagird»ə: «Fatma xalanın Qulaməliyə məsləhəti» adında şerləriniz pis deyil, amma buna oxşar çox yazılıb. Özgə mətləbləri bu sayaqda yazsanız, bir növ düzəldib çap edirik.

Gəncədə «Mehman»a: Dəxi, bundan sonra Xasayurt qırmızısaqqallarından savayı özgələrin adını çəkməyəcəyik.

Gəncədə «Müəllim»ə: Yazıların səni müəllimə oxşatmır, çap oluna bilməz.

Aşqabadda «Bəxtəvər»ə: Çap olunmayan məqalələri geri göndərə bilmərik. Yeddi qəpiklik markanızı istəməsiniz, gərək gəlib idarəmizdən aparasınız.

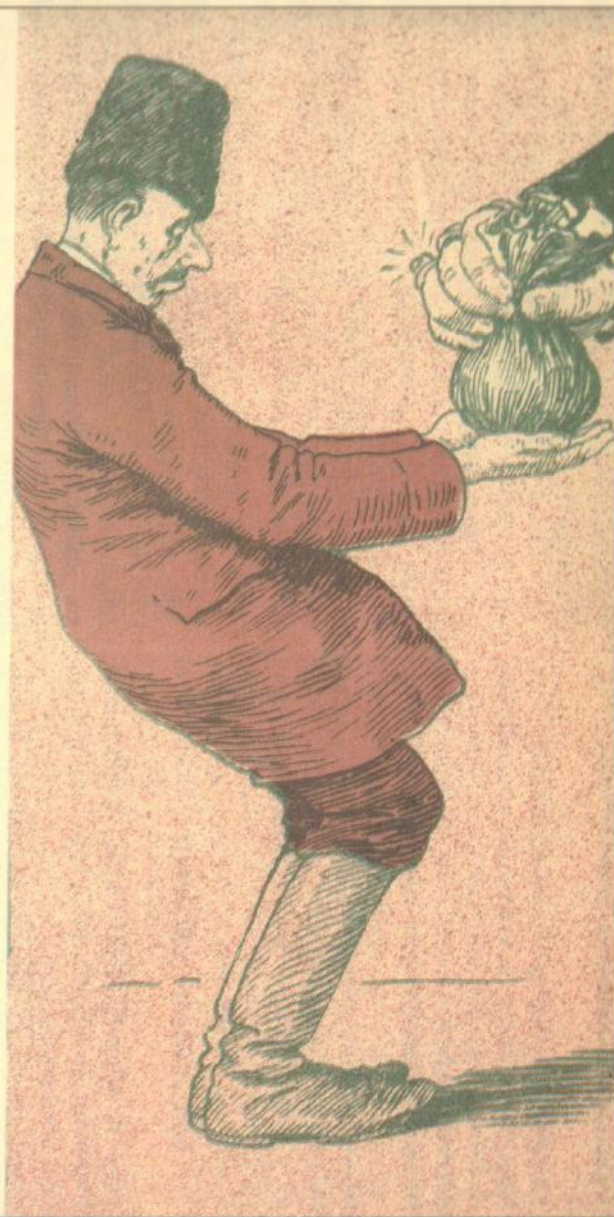
ELAN

Məlum şeydir ki, Qafqazda yüz on səkkiz müsəlman kəndi var və dörd min müsəlman şəhəri var. Bu kəndlərin, şəhərlərin hər birisində müsəlmanlar başlayıblar məscid tikməyə və xərcini Bakı dövlətlihlərindən istəyirlər.

Bu cəhətdən Bakı milyonçuları cəmi aclara və kasıb tələbələrə elan edirlər ki, dəxi bundan sora heç bir möhtaca bir qəpik pul verilməyəcək; istər ac ola, istər bir manatdan ötrü bütün dərslərindən qala. Ondan ötrü ki, bundan sora hər nə qədər ianə lazım olsa, cəmisi məscidlərə veriləcəkdir.

Müdir və baş mühərrir: Cəlil Məmmədquluzadə

Выбор в гласные.

Охмушлар
Cibimdə bir qəpik yox, dəxi mən nə tövr seçilərdim?!
Bakıda şəhər idarəsi üzvlərinin təzə seçkisi.

İkinci pərdə.
Второе действие.

Əvvəlinci pərdə.
Первое действие.